

Stomphoekig sterrekroos (*Callitriche obtusangula* LE GALL) in Twente, een opportunist in opmars

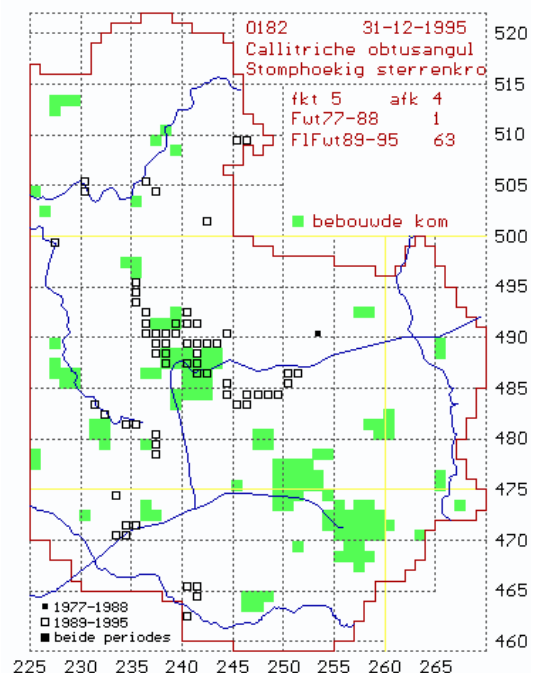
O.G. Zijlstra

Stomphoekig sterrekroos is een van de recente aanwinsten van de Twentse flora. De eerste melding voor, de werkgroep dateert van 1990, toen de soort werd aangetroffen tijdens een FLORON FWT-excursie in het Herikervlier bij Goor (km-blok 234-470). Het werd herkend door een deelnemer uit het westen van het land, waar dit Sterrekroos geen bijzondere verschijning is.

Stomphoekig sterrekroos geldt als een indicator voor hard, voedselrijk water en was tot voor kort alleen bekend van de vijf kustprovincies, het rivierengebied en enkele beekdalen in het zuiden van het land. Uit recente publicaties (LANJOUW & VAN DEN DOOL, 1989; VAN DEN DOOL & BRUINSMA, 1991) blijkt dat er de laatste 15 jaar veel nieuwe vindplaatsen zijn ontdekt. In Noord-Brabant is het aangetroffen in beken, die (eutroof) landbouwwater afvoeren; daarnaast in met Maaswater gevulde kanalen en in kwel situaties (VAN DEN DOOL & BRUINSMA, 1991). In Utrecht is het bekend geworden van kwelgebieden op de grenzen van het Fluviaatiele district en het Hafdistrict met het Gelders district (LANJOUW & VAN DEN DOOL, 1989). Ook blijkt de vondst van 1990 bij Goor niet de eerste in ons district: Stomphoekig sterrekroos is al in 1986 gevonden in een ruilverkavelde beek bij Reutum (km-blok 253-490), samen met Klimopwaterranonkel (*Ranunculus hederaceus*) en Duizendknoopfonteinkruid (*Potamogeton polygonifolius*) (VAN DEN DOOL & BRUINSMA, 1991).

Na de vondst bij Goor is ze in de periode 1991-1994 in 15 km-blokken waargenomen. In het Herikervlier werd ze aangetroffen in aangrenzende km-blokken. Hier groeit ze samen met Smalle waterpest (*Elo-dea nuttallii*), Grof Hoornblad (*Ceratophyllum demersum*) Gekroesd en Drijvend fonteinkruid (*Potamogeton crispus* en *P. natans*) en plaatselijk Tenger en Rossig fonteinkruid (*P. pusillus* en *P. alpinus*). In dezelfde periode werd ze gevonden in de Loolee en het Lateraalkanaal, oost van Almelo, waar onder meer Klein kroos (*Lemna minor*) en Bultkroos (*L. gibba*), Gele plomp (*Nuphar lutea*) en Doorgroeid fonteinkruid (*P. perfoliatus*) als begeleiders optreden.

Dit jaar is het aantal waarnemingen explosief gestegen. In maar liefst 38 nieuwe km-blokken werd Stomphoekig sterrekroos aangetroffen, voornamelijk in hoofdwatgangen ten noordwesten van Almelo. In de Veeneleiding en het Lateraalkanaal en bijbehorende kleinere watgangen groeit het samen met Veelwortelig kroos (*Spirodela polyrhiza*), Schedefonteinkruid (*P. pectinatus*) en Gekroesd fonteinkruid (*P. crispus*), hier en daar Aarvederkruid (*Myriophyllum spicatum*) en



plaatselijk veel Grote kroosvaren (*Azolla filiculoides*). Verder is ze gevonden in en bij de Overijsselse Vecht en in de Beneden- en Boven-Regge. De verklaring voor deze snelle uitbreiding lijkt de inlaat van gebiedsvreemd water. Bij langdurige droogte, zoals in de afgelopen zomers, wordt via het Twentekanaal hard, voedselrijk (Rijn-)water ingelaten in de beken. Door inlaat in het kanaal Almelo-de Haandrik kan dit rivierwater tot in het noorden van ons district binnendringen. Aan de opmars van Stomphoekig sterrekroos lijkt dan ook voorlopig geen einde gekomen.

Literatuur

- DOOL, E. VAN DEN & J. BRUINSMA (1991). Enige vondsten van *Callitriche obtusangula* LE GALL (Stomphoekig sterrekroos), vooral in Oost- en Zuid-Nederland. *Gorteria* 17:153-159.
- LANJOUW, B. & E. VAN DEN DOOL (1989). Meer aandacht voor *Callitriche*'s gevraagd. *Gorteria* 15:103-107.
-